

Telif Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Çerçevesinde Eser Adlarının Korunması

Protection of Works' Titles under Copyright Law and Unfair Competition Law

Ozan Ali YILDIZ*

Öz

Fikir ve sanat eserleri genellikle bir ad altında umuma arz edilirler. Eserin adını belirleme yetkisi eser sahibine aittir. Eser sahibinin izni olmadıkça eser adında kısaltmalar, eklemeler veya başkaca değişiklikler yapılamaz.

Eser adları, eser sahibinin hususiyetini taşıması halinde, eserin bütününden bağımsız olarak; bir edebi eser gibi korunabilir. Eser sahibi, bu nitelikteki eser adlarını bağımsız bir hak konusu haline getirebilir ve bunlar üzerindeki hakların ihlali halinde FSEK m. 66 ve devamında düzenlenen talepleri ileri sürebilir.

Eser adları, haksız rekabet hükümleri kapsamında da korunmaktadır. FSEK m. 83'e göre, bir eser adının karıştırılmaya neden olabilecek şekilde bir başka eserde kullanılması haksız rekabet teşkil eder. Ancak bir eser adının bu kapsamda korunabilmesi için ayırt edici nitelikte olması ve umumen kullanılan adlardan olmaması gerekir.

Anahtar Kelimeler: Eser Adı, Telif Hukuku, Hususiyet, Haksız Rekabet, Ayırt Edicilik

Abstract

Intellectual and artistic works are usually presented to the public under a name. The authority to determine the name of the work belongs to the author. No abbreviations, additions or other changes may be made to the name of the work without the permission of the author.

If the works' title is original, such title may be protected like a literary work. The author may claim a legal protection for such titles as a right independent from the work itself and, the author may claim legal remedies set out in Article 66 in case of violation of the rights on such titles.

The titles of the works are also protected under unfair competition provisions. According to article 83 of the Law on Intellectual and Artistic Works, the use of the name of a work in another work in a way that may cause confusion constitutes unfair competition. However, in order for a work title to be protected in this context; it must be distinctive and it should not be one of the commonly used names.

Keywords: Works' Title, Copyright, Originality, Unfair Competition, Distinctiveness

* Avukat (İstanbul Barosu), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Doktora Programı Öğrencisi, E-Mail: ozanali.yildiz@hotmail.com

GİRİŞ

Eser adı, eseri tanıtmaya ve onu benzerlerinden ayırt etmeye yarayan işarettir. Gerekli nitelikleri haiz olmaları halinde, eser adları, telif hukuku ve haksız rekabet hukuku çerçevesinde korunabilir. Çalışmamızda her iki hukuk dalının eser adları için öngördüğü koruma mekanizmaları ele alınacaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde telif hukuku koruması için gerekli koşullar ve korumanın kapsamı ile ilgili açıklamalar yapılacak; ikinci bölümde ise haksız rekabet hükümlerince öngörülen koruma mekanizması ele alınacaktır. İkinci bölümde yeri geldikçe telif hukuku koruması ile karşılaştırmalar da yapılacaktır. Böylece hem eser sahibinin başvurabileceği koruma mekanizmaları hakkında bilgi verilmiş olacak hem de bunlar arasındaki farklılıklara değinilecektir.

I. ESER ADLARININ TELİF HUKUKU ÇERÇEVESİNDE KORUNMASI

A. ESER ADININ BELİRLENMESİ VE DEĞİŞİKLİKLERE KARŞI KORUNMASI

Eser sahibi, meydana getirdiği esere bir ad verebileceği gibi eseri adsız olarak da umuma arz edebilir. Nihayet bir tablonun güzel sanat eseri olarak nitelendirilmesi veya bir şiirin edebi eser olarak kabulü için bir ada sahip olması gerekmez. Ancak eserin daha iyi tanıtılabilmesi ve benzerlerinden ayırt edilebilmesi amacıyla genelde bir adla umuma arz edilmesi tercih edilmektedir. Bu adı belirleme yetkisi eser sahibine aittir¹.

Eser sahibi kendi belirlediği bu adın değiştirilmesine engel olabilir. Bunun kanuni dayanağı FSEK m. 16'da düzenlenen, eserde değişiklik yapılmasını önleme hakkıdır. Anılan hükme göre eserde değişiklik yapılması, kural olarak, eser sahibinin iznine tabidir. Eser adı, eserin bir parçası olduğu için eserde değişiklik yapılmasına ilişkin bu sınırlama eser adında yapılacak değişiklikler açısından da geçerlidir². FSEK m. 16/1'e göre, eser sahibinden mali hakları devralanlar ve/veya eserin aslının malikleri, eser sahibinin izni olmadıkça, eser adında kısaltmalar, eklemeler veya başkaca değişiklikler yapamaz. Ayrıca eser sahibi, eserde değişiklik yapılmasına kayıtsız ve şartsız olarak izin vermiş olsa dahi, kendi şeref ve haysiyetini zedeleyen veya eserin mahiyetini ve hususiyetini bozan her türlü değişikliğe engel olabilir (FSEK m. 16/3).

İlkel olarak, eser adında yapılacak her değişikliğin bu hakkı ihlal edeceği söylenebilir; değişikliğin küçük veya büyük olmasına bakılmaz³. Buna karşılık, somut olayın şartları çerçevesinde değerlendirilmek kaydıyla, eserin bütünlüğünü bozmayan bazı ufak değişikliklerin eser sahibinin haklarını ihlal ettiğini ileri sürmek dürüstlük kuralına aykırı sayılabilir⁴. Sözgelimi, eser adındaki ufak bir imla hatasının düzeltilmesi FSEK m. 16'ya aykırı görülmemelidir.

1 Ateş, Mustafa, Fikri Hukukta Eser, Ankara, 2007, s. 405; Öztan, Fırat, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara, 2008, s. 753.

2 Tekinalp, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Bası, İstanbul, 2012, § 10, n. 19; Tosun, Yalçın, Manevi Haklar, İstanbul, 2016, s. 143.

3 Tosun, s. 143.

4 Tosun, s. 143.

B. ESER ADLARININ ESERİN BÜTÜNÜNDEN BAĞIMSIZ ŞEKİLDE KORUNMASI

I. Genel Olarak

Gerek Kıta Avrupası⁵ gerekse Anglo-Amerikan⁶ telif hukuku siteminde, eser adlarının eserin bütününden bağımsız şekilde korunabileceği kabul edilmektedir. Hatta bazı ülkelerde bu koruma, ilgili kanunlarda açıkça düzenlenmiştir. Örneğin İsviçre Telif Hukuku Kanunu m. 2/4'e göre, sahibinin hususiyetini taşıyan⁷ eser adları bağımsız bir eser gibi korunabilir⁸. Fransa'da da Fikri Mülkiyet Kanunu'nun L.112-4 maddesinde benzer bir hükme yer verilmiş ve "orijinal" eser adlarının bağımsız bir eser gibi korunabileceği düzenlenmiştir.

Türk hukukunda ise, eser adlarına ilişkin tek açık düzenleme FSEK m. 83 hükmüdür ve bu hüküm eser adlarının haksız rekabete neden olacak şekilde kullanılmasını önlemeyi amaçlamaktadır. Eser adlarının telif hukuku çerçevesinde bağımsız bir eser gibi korunup korunamayacağı ise öğretide tartışmalıdır. Dolayısıyla telif hukuku korumasının eser sahibine tanıyacağı haklara değinmeden önce Türk hukuku açısından böyle bir korumanın mümkün olup olmadığını değerlendirmek gerekir.

Öğretide bazı yazarlar, ne kadar "orijinal" olursa olsun eser adlarının ayrı bir mutlak hak konusu haline getirilemeyeceğini savunmaktadır⁹. Yargıtay'ın da – istikrar kazanmış olmamakla birlikte – bu görüşü destekler nitelikte bir kararı bulunmaktadır¹⁰.

Bazı yazarlar ise, FSEK m. 83'te eser adlarının korunmasına ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmesinden ve bu düzenlemede haksız rekabet hükümlerine atıf yapılmış olmasından hareketle eser adlarının telif hukuku çerçevesinde korunmayacağını; yalnızca haksız rekabet hükümlerince korunabileceğini savunmaktadır¹¹. Bu görüşü savunanlardan *Öztan*'a göre, eser adları haksız rekabet hükümlerince korunduğu için telif hukuku korumasına ihtiyaç bulunmamaktadır¹². Oysa, aşağıda

5 İsviçre hukukunda bu yönde bkz. CR PI-Dessementet, Art. 2 LDA, n. 64-65; Barrelet, Denis / Egloff, Willi, *Le Nouveau Droit d'Auteur*, Berne, 2008, Art. 2, n. 27-28. Fransız hukukunda bu yönde bkz. Marino, Laure, "Titres des Oeuvres", *JurisClasseur*, Fasc. 1158, 28 Temmuz 2015, n. 6; Chamagne, Catherine, "La Protection des Titres d'Ouvrages", *LEGICOM*, N. 24, 2001, s. 52. Belçika hukukunda bu yönde bkz. Van Bunnem, Louis, "La Protection des Oeuvres Courtes, Titres d'Ouvrages et Formules Publicitaires", *Auteurs & Media*, 2004/2, s. 122; De Visscher, Fernand / Michaux, Benoit, *Précis du Droit d'Auteur et des Droits Voisins*, Bruxelles, 2000, n. 33; Berenboom, Alain, *Le Nouveau Droit d'Auteur*, 4ème édition, Bruxelles, 2008, n. 49; Buydens, Mireille, *L'Application des Droits de Propriété Intellectuelle*, Genève, 2014, s. 245-246.

6 Bkz. Kamina, Pascal, *Droit Anglo-Américain des Propriétés Intellectuelles*, Issy-les-Moulineaux, 2017, n. 83.

7 Anılan hükümde eser adının bireysel nitelik (*caractère individuel*) taşıması gerektiği belirtilmiş olup bu unsurun Türk hukukundaki karşılığı eserin, eser sahibinin hususiyetini taşımasıdır.

8 İsviçre öğretisinde, bu açık düzenleme öncesinde de eser adlarının eserden bağımsız şekilde korunabileceği kabul edilmekteydi. Bkz. Cherpillod, Ivan, *Le Droit d'Auteur en Suisse*, Lausanne, 1986, s. 20.

9 Çöl, Hüseyin Cem, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na Göre Eser Dışında Koruma Konuları", *AÜHFĐ*, C. 52, S. 4, 2003, s. 368; Karaman Odabaşı, Fatma, *Uygulamada Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabete Konu Olması*, Ankara, 2015, s. 112; Güneş, İlhami, *Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, 2. Baskı, Ankara, 2015, s. 293.

10 "...eser adları tek başına FSEK kapsamında ve eser bağlamında korunamayacağı gibi FSEK 83. madde anlamında "Usta Kulübü" ibaresini yaygın bir şekilde ve tanımlayıcı olarak kullandığı; bu sebeple ayırt edici bir vasfının olmadığı..." Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 13.11.2017, E. 2016/4147, K. 2017/6075 (Yargıtay Karar Arama).

11 Kılıçoğlu, Ahmet M., "Eser Sayılmayan Fikri Ürünler ve Eserin Adı ve Alametleri Üzerindeki Haklar", Prof. Dr. Aydın Zevkiler'e Armağan, Cilt II, İzmir, 2013, s. 121; Ateş, s. 417; Öztan, s. 118.

12 Öztan, s. 118.

da açıklayacağımız üzere, haksız rekabet hükümleri çerçevesinde sağlanacak koruma ile telif hukuku koruması; korumanın amacı, koşulları, kapsamı ve eser sahibine tanınan haklar yönünden farklılık göstermektedir. Dolayısıyla bu koruma mekanizmaları birbirlerini dışlamaz. Başka bir deyişle, eser adlarının haksız rekabet hükümlerince korunuyor olması bunlara telif hukuku kapsamında bir koruma sağlanmasına engel oluşturmaz¹³.

Bizim savunduğumuz görüşe göre, eser adları, eserin bir parçasıdır ve FSEK'te eser parçaları için öngörülen koruma bunlar için de geçerlidir. FSEK m. 13/2'ye göre, eser sahibine tanınan hak ve yetkiler eserin parçalarını da kapsar. Bir eserin parçaları, eserin bütününden ayrıldıklarında dahi eser sahibinin hususiyetini taşıyorsa, bağımsız bir eser gibi korunabilir¹⁴. Dolayısıyla eser adları da eser sahibinin hususiyetini göstermeleri halinde bağımsız bir eser gibi korunabilmelidir¹⁵.

Bir eser adının, eser sahibinin hususiyetini taşıyıp taşımadığı eserin meydana getirildiği ana göre belirlenir¹⁶. Bu nitelik, eserin meydana getirildiği anda bulunmuyorsa sonradan kazanılamaz¹⁷ veya başlangıçta hususiyet taşıyan eser adının daha sonra yaygın şekilde kullanılmış olması bu niteliğini ortadan kaldırmaz¹⁸.

Eser sahibinin hususiyetini taşıyan eser adları (parçaları) bağımsız bir hak konusu haline getirilebilir veya bunların eser sahibinden izin alınmadan kullanılması halinde fikri hakların ihlaline dayalı talepler ileri sürülebilir¹⁹. Fikri hakların ihlalden söz edebilmek için karıştırılma ihtimalinin varlığı aranmaz²⁰; eser adının izinsiz şekilde kullanılmış olması yeterlidir. Örneğin eser adının marka olarak tescil edilmesi²¹, işletme adı olarak kullanılması veya bir reklam sloganı haline getirilmesi²² gibi kullanımlar karıştırılma ihtimaline neden olmasa dahi fikri hakları ihlal eder.

13 **Belgesay, Mustafa Reşit**, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, İstanbul, 1956, s. 19.

14 **Öztrak, İlhan**, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar, 2. Baskı, Ankara, 1977, s. 38; **Öztan**, s. 105; **Suluk, Cahit / Karasu, Rauf / Nal, Temel**, Fikri Mülkiyet Hukuku, Ankara, 2017, s. 60. Yargıtay bir kararında konuya ilişkin olarak şu ifadeleri kullanmıştır: "...5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca, bir eser korumasından yararlanabilmek için ortaya çıkan eserin mutlaka Kanun'da sayılan eser türlerinden birine girmesi gerektiği gibi, ortaya çıkan eserlerde ise korunan unsur, eserin arkasındaki duygu ve düşünce olmayıp, o düşüncenin ifade edildiği şeklidir. Her hangi bir ifadenin eser kapsamında korunabilmesi için de eserin tümü ya da koruma talep edilen parçasının FSEK m. 1/B-a uyarınca, sahibinin hususiyetini taşıması gerekmektedir..." Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 17.7.2017, E. 2016/9284, K. 2017/4126 (Yargıtay Karar Arama).

15 **Öztrak**, s. 38; **Nal / Suluk** (Karasu), s. 59. Bazı yazarlar ise, eser adlarını eserin bir parçası olarak nitelemekle birlikte, bizimle aynı sonuca ulaşmakta ve eser sahibinin hususiyetini taşıyan eser adlarının bağımsız bir eser gibi korunabileceğini ifade etmektedir. Bkz. **Belgesay**, s. 19; **Ayiter, Nuşin**, Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, 2. Bası, Ankara, 1981, s. 84; **Bellican, Cüneyt**, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Açısından 'Hususiyet' Kavramı", İKÜHFHD, C. 7, S. 1, 2008, s. 81.

16 **Colombet, Claude**, "L'Evolution de la Jurisprudence sur la Protection des Titres d'Oeuvres de l'Esprit par la Loi du 11 Mars 1957", Mélanges Offererts à Albert Chavanne, Paris, 1990, s. 216; **Pollaud-Dulian, Frédéric**, Le Droit d'Auteur, 2ème édition, Paris, 2014, n. 260.

17 **Cherpillod**, s. 20, dn. 45.

18 **Pollaud-Dulian**, n. 260.

19 **Ayiter**, s. 106; **Erel, Şafak N.**, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Baskı, Ankara, 2009, s. 119; **Nal / Suluk** (Karasu), s. 53.

20 **Gautier, Pierre-Yves**, Propriété Littéraire et Artistique, 8ème édition, Paris, 2012, n. 64.

21 **Yıldız, Ozan Ali**, "Telif Hakkına Dayalı Marka Tescil İtirazı", Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C. 8, S. 32, 2019, Prof. Dr. Ali Necip Orta'nın Armağanı, s. 2425.

22 **Chamagne**, s. 53.

2. Eser Adının Hususiyet Göstermesi

a. Edebi Eserlerde Hususiyetin Belirlenmesi

Eserin türü ne olursa olsun adı sözcüklerden ve/veya rakamlardan oluştuğu için eser adları edebi eser (FSEK m. 2) olarak sınıflandırılacaktır²³. Bunun bir sonucu olarak da bir eser adının sahibinin hususiyetini taşıyıp taşımadığı yani özgün nitelikte olup olmadığı tespit edilirken edebi eserlere özgü kriterler çerçevesinde değerlendirme yapılmalıdır.

Edebi eserlere sahibinin hususiyetini katacak şeyler; kompozisyon ve/veya ifade şeklidir²⁴. Kompozisyon; fikirlerin sıralanışı, bunlar arasında bağlantı kurma şekli ve benzeri unsurlardan oluşur²⁵. İfade şekli ise; sözcük seçimi, kullanılan tamlamalar veya metaforlar, sentaks gibi unsurlar sayesinde özgün hale gelir²⁶.

İlkesel olarak, eser adlarının eserin bütününden bağımsız olarak korunabileceğini kabul etmekle birlikte az sayıda sözcük veya rakam içeren bu metinlerin eser sahibinin hususiyetini yansıtmamasının kolay olmadığını da belirtmek gerekir²⁷. Zira bu tür kısa metinlerde özgün bir kompozisyon ve ifade şekli ortaya koymak güçlük gösterir. Ancak denebilir ki; beklenmedik metaforlar, alışıldık olmayan tamlamalar veya eser sahibinin yarattığı (*ex nihilo*) kelimeler ya da isimlerden oluşan eser adları, kompozisyon veya ifade şekli açısından özgün bir niteliğe sahip olacağı için bunların telif hukuku kapsamında korunma ihtimali daha yüksektir²⁸.

Örneğin “*Kürk Mantolu Madonna*” romanının eser sahibinin hususiyetini taşıyan bir ada sahip olduğu söylenebilir. Yazar Sabahattin Ali, milattan önce yaşadığı zannedilen Madonna (Meryem Ana)’ya, bir modern çağ kostümü olan kürk mantoyu giydirerek bu iki unsur arasında alışılmadık ve anakronik bir ilişki kurmuştur. Bu da eser adını telif hukuku kapsamında korunmaya değer kılmaktadır. Yine Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “*Saatleri Ayarlama Enstitüsü*”, Ece Ayhan’ın “*Meçhul Öğrenci Anıtı*”, İhsan Oktay Anar’ın “*Puslu Kıtalar Atlası*” adlı eserlerinin de eser sahibinin hususiyetini taşıyan birer eser adına sahip olduğu ve bu eser adlarının asıl eserden bağımsız olarak da korunabileceği kanaatindeyiz²⁹.

Fransız hukukunda konuya ilişkin birçok mahkeme kararı bulunmaktadır. Telif hukuku çerçevesinde korunabileceği kabul edilen eser adlarından bazıları şunlardır: *L’empreinte de l’Ange* (Meleğin İzi)³⁰,

23 **Linant de Bellefonds, Xavier**, Droits d’Auteur et Droits Voisins, 2ème édition, Paris, 2004, n. 234; **Barrelet / Egloff**, Art. 2, n. 28; **Bellican**, s. 81; **Nal / Suluk** (Karasu), s. 59.

24 **Caron, Christophe**, Droit d’Auteur et Droits Voisins, 4ème édition, Paris, 2015, n. 124; **Sirinelli, Pierre**, Propriété Littéraire et Artistique, 3ème édition, Paris, 2016, s. 23.

25 **Caron**, n. 124.

26 **Caron**, n. 124.

27 CR PI-**Dessemontet**, Art. 2 LDA, n. 65; **Buydens**, s. 245-246; **Ayiter**, s. 84.

28 **Marino**, n. 32.

29 Bu eser adları – konunun daha iyi anlaşılabilmesi adına – örnek olarak sayılmış olup eser sahibinin hususiyetini taşıdıkları yönündeki değerlendirme kişisel görüşümüzdür. Somut uyumsuzlukta mahkemeler, bir fikir ürününü eser sahibinin hususiyetini taşıyıp taşımadığı tespit edebilmek için genellikle bilirkişilerden yararlanmaktadır. Zira bu, hakimın hukuk bilgisi ile çözebileceği bir husus olmayıp konunun uzmanı bilirkişiler tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir.

30 CA Paris, pôle 5, Ch. 2, 19 Haziran 2009, N° 09/06122 (LexisNexis JurisClasseur: JurisData n° 2009-009443).

Les Ailes du Désir (Arzunun Kanatları)³¹, *La Septième Face de Dé* (Zarın Yedinci Yüzü)³², *Tarzan*³³, *Astérix*³⁴, *Clochemerle*³⁵...

b. Çeviri Eserlerde Hususiyetin Belirlenmesi

Başka bir veya birden çok eserden istifade suretiyle meydana getirilip de bu eser veya eserlere nispetle bağımsız olmayan ve işleyenin hususiyetini taşıyan fikir ve sanat ürünlerine işlenme eser denir. İşlenme eser üzerindeki hakların sahibi, onu meydana getirendir. Çeviri de bir tür işlenme eserdir (FSEK m. 6/1-1). Bu çerçevede bakıldığında, bir çeviri, çevirmenin hususiyetini taşıyorsa yeni bir eser meydana getirmiştir ve bu çeviri üzerindeki fikri haklar çevirmene ait olacaktır³⁶.

Bir çevirmenden beklenen, işlenecek metni anlamını muhafaza ederek başka bir dile aktarmaktır. Çevirmen; çeviriyi yaptığı dildeki sözcük veya deyim tercihleri, kullandığı gramer yapısı gibi unsurlar sayesinde çeviriye hususiyetini katabilir. Bu anlamda çevirmen, geniş bir yaratıcılık alanına sahip değildir. Çeviride hususiyetin varlığı irdelenirken bu husus göz önünde tutulmalı ve çok katı bir değerlendirme yapılmamalıdır³⁷.

Bir eserin bütünü gibi eserin adı da çevirmenin hususiyetini taşıyan bir çeviri eser niteliğinde olabilir³⁸. Örneğin Avusturyalı yazar Stefan Zweig'in "*Sternstunden der Menschheit*" adlı kitabının Türkçe çevirisini konu alan bir uyuşmazlıkta ilk derece mahkemesi eser adının çevirisini yaratıcı bulmuştur. Karara konu olayda, davacının murisi Zweig'in bu kitabını dilimize çevirmiş ve eser adı olarak da "*Yıldızın Parladığı Anlar*" ifadesini kullanmıştır. İlk derece mahkemesi, alınan bilirkişi raporu doğrultusunda, bu ifadenin "*tamamen çevirmenin kendi kişisel yorumuyla oluşturulmuş ve orijinal isme göre ayırd ediciliği bulunan özel bir niteleme*" olduğuna ve "*Çevirmenin kendi çevirisi ve çevirinin ismi üzerinde işleme eser sahibi olarak maddi ve manevi haklara sahip*" olduğuna karar vermiştir³⁹. Mahkemenin bu yaklaşımının isabetli olduğu kanaatindeyiz. Gerçekten de eser adı

31 TGI Paris, Ch. 3, Sec. 3, 25 Ocak 2013 (Légipresse 2013, n° 304).

32 CA Paris, Ch. 4, 12 Ocak 1984.

33 TGI Paris, 10 Temmuz 1973 (Daloz 1974, s. 32).

34 TGI Paris, 17 Ocak 1989 (PIBD 1989, s. 333).

35 CA Lyon, Ch. 1, 5 Temmuz 1979 (LexisNexis JurisClasseur: JurisData n° 1979-699787).

36 Çevirmen, eseri çevirmekle, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın çeviri üzerindeki fikri hakları elde eder. Ancak bu haklardan ekonomik yarar sağlayabilmesi için istifade edilen yani çevirisi yapılan eser sahibinden işleme hakkını veya bu hakkı kullanma yetkisini devralması gerekir. Bkz. **Tekinalp**, § 11, n. 1.

37 "...çevirisi yapılan metinler arasında önemli farklılıklar bulunduğu, dava konusu çevirinin bir edebi eser ya da roman olmayıp bilimsel bir eser olması nedeniyle bu tür çevirilerde birebir karşılıklar bulunarak herhangi bir anlamsal farklılık yaratmadan birebir çevirinin yapılması gerektiği, çevirmenlerin tutumlarının benzer olmadığı, birinci çevirinin İngilizce söz dizimine ve kaynak metin normlarına daha çok bağlı kaldığı, ikinci çevirinin ise Türkçe dil ve anlatım olanakları lehine daha çok yerelleştirme yapılarak oluşturulduğu, önemli oranlarda çevirmen çözümlerinin sunulduğu ve aralarında önemli farklılıklar bulunduğu, intihal iddiasının sabit olmadığı, mevcut benzerliğin çevrilen eserin aynı eser oluşu, çevirinin bilimsel eser olmasından ve çeviri kurallarından kaynaklandığı..." Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 24.1.2013, E. 2011/1584, K. 2013/1558 (Yargıtay Karar Arama).

38 **Marino**, n. 33.

39 Yargıtay ilk derece mahkemesinin bu tespitlerini isabetli bulmuş ancak murisin birden çok mirasçısı olması ve tüm mirasçıların davaya iştirakinin sağlanamaması sebebiyle kararı bozmuştur. Yargıtay'ın kararı bozma gerekçesi şu

çevirmenin kişisel yorumuyla dilimize kazandırılmış ve çevirmenin hususiyetini taşıyorsa, telif hukuku çerçevesinde korunabilmelidir.

Eser adlarının yaratıcılık içermeyen bir çeviri ile dilimize kazandırılması halindeyse bunların hususiyet taşıdığı ve telif hukuku çerçevesinde korunacağı söylenemez. Örneğin Fransız şair Charles Baudelaire'in "*Les Fleurs du Mal*" adlı eserinin dilimize "*Kötülük Çiçekleri*" şeklinde çevrilmesi yaratıcı bir çaba içermez. "*Kötülük Çiçekleri*" eserin orijinal adının kelimesi kelimesine yapılmış bir çevirisinden ibarettir. Bu durumda çevirmen, eser adı üzerinde ayrıca bir hak elde edemez.

3. Koruma Süresi

Eser adının telif hukuku çerçevesinde korunmaya değer görülmesi halinde eser sahibi bu ad üzerinde manevi ve mali haklar elde eder. Manevi haklar açısından bir süre sınırlaması olmasa⁴⁰ da mali haklara ilişkin koruma süresi sınırlıdır.

Mali haklara ilişkin koruma süresi FSEK m. 26-27 hükümleriyle düzenlenmiştir. Buna göre mali haklar eser sahibinin yaşamı boyunca ve ölümünden itibaren 70 yıl boyunca korunur (FSEK m. 27/1). Eser sahibinin ölümünden sonra başlayan 70 yıllık süre; eser sahibinin öldüğü yılı takip eden yılın ilk gününden itibaren hesaplanır (FSEK m. 26/6).

Korunan eser adının bir çeviri niteliğinde olması halinde, koruma süresi hesaplanırken istifade edilen eser sahibinin ölüm tarihi değil; çevirmenin ölüm tarihi referans alınmalıdır. Çünkü bir eserin aslı ile çevirisi için tanınan koruma süreleri birbirine tabi değildir (FSEK m. 26/2).

şekildedir: "...Mahkemeye, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, "Yıldızın parladığı anlar" isminin çevirmenin tamamen kendi kişisel yorumuyla oluşturduğu FSEK 83 anlamında ayırt edici özelliği bulunan bir niteleme olduğu, çevirmenin kendi çevirisi ve çevirinin ismi üzerinde işleme eser sahibi olarak maddi ve manevi haklara sahip olduğu, eserin başka çevirmenlerce Türkçeye çevrilmesi durumunda orijinal isme ve kitabın içeriğine uygun başka bir isim kullanmaları gerektiği ancak kitabın daha önceki isimle yayımlanıp tanınması nedeniyle bundan istifade edilmek isteniyorsa bu ismi oluşturan çevirmen veya mali hak sahibi olan mirasçılardan izin alınması gerektiği, somut olayda da davacı murisinin özgün çevirisiyle kitabın Türkiye'de "Yıldızın Parladığı Anlar" ismiyle tanındığı, davalı tarafından ismin davacının murisine ait olduğunun belirtilmesiz kullanılmasının eser üzerindeki maddi ve manevi haklara tecavüz ettiği, FSEK 19. maddesine göre de mirasçılardan dava açma hakkı olduğu gerekçesiyle 1000 TL maddi, 3000 TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline, yayımlanacak yeni eserlerde "Yıldızın Parladığı Anlar" isminin kullanılmasının önlemesine, ilan talebinin reddine karar verilmiştir.

Karar, davalı vekilince temyiz edilmiştir.

1) Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre davalı vekilinin aşağıdaki bent kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2) Davadaki maddi tazminat talebi yönünden yapılan incelemeye gelince; murisin tazminat hakkı mirasçılar arasında iştirak halinde alacak olup, müteselsil alacak değildir. Bu nedenle bir mirasçının, murisin tazminat hakkına dayanarak tek başına tazminat istemesi mümkün değildir. Maddi tazminat davasının ya tüm mirasçılar tarafından birlikte açılması ya da miras şirketine mümessil tayin edilmesi gerekirken, mahkemeye diğer mirasçılara yargılama sırasında davetیه çıkarılması bu husustaki eksikliği gidermez. Bu itibarla, mahkemeye davaya tüm mirasçıların iştirakinin sağlanması veya miras şirketine mümessil atanması konusunda davacıya süre verilip, bu husustaki eksiklik ikmal edildiğinde davaya devam edilmesi gerekirken, tek mirasçı tarafından açılan davaya bakılarak hüküm tesisi bozmayı gerektirmiştir..." Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 02.12.2011, E. 2010/5052, K. 2011/16290 (Karar arşivimizdedir).

40 Ayrıca bkz. **Tosun**, s. 87-89; **Tekinalp**, § 14, n. 7.

II. ESER ADLARININ HAKSIZ REKABET HÜKÜMLERİNCE KORUNMASI

A. GENEL OLARAK

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun *Çeşitli Hükümler* başlıklı altıncı bölümünde haksız rekabete ilişkin iki hükme (FSEK m. 83-84) yer verilmiştir. Bu hükümler iki haksız rekabet halini özel olarak düzenlemektedir. Çalışmamız eser adları ile sınırlı olduğu için burada FSEK m. 83 ile ilgili açıklamalarda bulunmakla yetineceğiz.

FSEK m. 83'e göre, bir eser adının karıştırılmaya (iltibasa) neden olabilecek şekilde bir başka eserde kullanılması haksız rekabet teşkil eder⁴¹. Hükümün uygulanması için FSEK'in 1, 2 ve 3. bölümlerindeki şartların gerçekleşmesi gerekmez (FSEK m. 83/3). Bu hüküm kapsamında bir değerlendirmede bulunurken telif hukukunun değil; haksız rekabet hukukunun ilkeleri dikkate alınacaktır.

Telif hukuku koruması eser sahibine bir mutlak hak ve teknelci yetkiler tanıır⁴². Eser sahibi bu hakka dayanarak kendi izni olmadan gerçekleşen tüm kullanımlara engel olabilir. Buna karşılık FSEK m. 83'ün ve genel olarak haksız rekabet hükümlerinin böyle bir işlevi bulunmaz. Haksız rekabet hükümleri, birtakım davranış kuralları getirir ve bu kurallara uyulmamasını yaptırım altına alır⁴³. Bunun dışında kalan kullanımlar haksız rekabet hukukunun konusunu oluşturmaz.

FSEK m. 83/5'e göre, eser sahibi, eser adının karıştırılmaya neden olacak şekilde kullanılması halinde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun haksız rekabetten kaynaklanan hukuki sorumluluğun düzenleyen 56 vd. maddelerine göre talepte bulunabilir⁴⁴. Kanunda FSEK hükümlerine değil de haksız rekabet hükümlerine atıf yapılmış olmasının en önemli sonucu; bu hükme aykırılık halinde, FSEK m. 68'de düzenlenen⁴⁵ çoklu tazminat (üç kat bedel) talebinin ileri sürülemeyecek olmasıdır. FSEK m. 68'de yer verilen çoklu tazminat yaptırımı hukuk sitemimizde yalnızca istisnai hallerde kabul edilen bir tür medeni hukuk cezasıdır⁴⁶. TTK m. 56 ve devamında böyle bir düzenlemeye yer verilmediği için haksız rekabetten kaynaklanan uyuşmazlıklarda çoklu tazminat talebinde bulunulamaz⁴⁷.

41 Bu haksız rekabet eylemi TTK m. 55/1-a-4'te düzenlenen "başkalarının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak" şeklindeki haksız rekabet halinin özel bir görünümüdür.

42 **Benhamou, Yaniv / de Werra, Jacques**, "Propriété Intellectuelle et ConcurrenceDéloyale. Analyse du Droit Suisse et Perspectives de Droit Allemand", Propriété Intellectuelle et Concurrence Déloyale: Les Liaisons Dangereuses?, Bruxelles, 2017, s. 187.

43 **Benhamou / de Werra**, s. 188.

44 **Tekinalp**, § 18, n. 3; **Nal / Suluk** (Karasu), s. 60.

45 FSEK m. 68/1: "Eseri, icrayı, fonogramı veya yapımları hak sahiplerinden bu Kanuna uygun yazılı izni almadan, işleyen, çoğaltan, çoğaltılmış nüshaları yayan, temsil eden veya hertürlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletenlerden, izni alınmamış hak sahipleri sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin veya bu Kanun hükümleri uyarınca tespit edilecek rayiç bedelin en çok üç kat fazlasını isteyebilir."

46 **Tekinalp**, § 20, n. 7; **Özcan** s. 649.

47 Haksız rekabetten kaynaklanan hukuki sorumluluk ve ileri sürülebilecek taleplerle ilgili ayrıca bkz. **Pekdinçer, Remzi Tamer**, Haksız Rekabet Hukukunda Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklamlar ve Satış Yöntemleri, Ankara, 2020, s. 187 vd.; **Nomer Ertan, Füsün N.**, Haksız Rekabet Hukuku, İstanbul, 2016, s. 393 vd.

Her ne kadar ileri sürülecek talepler yönünden haksız rekabet hükümlerine atıf yapılmışsa da söz konusu haksız rekabet hali FSEK'te düzenlendiği ve bu kanunda düzenlenen hukuki ilişkilerden doğan davalara bakma görevi ihtisas mahkemesine ait olduğu (FSEK m. 76) için FSEK m. 83'ten doğan uyuşmazlıklarda ihtisas mahkemesi olan Fikri ve Sınai Haklar Mahkemeleri görevli olacaktır⁴⁸.

B. ESER ADININ KARIŞTIRILMAYA NEDEN OLABİLECEK ŞEKİLDE KULLANILMASI

FSEK m. 83'te düzenlenen haksız rekabet eylemi üç unsurdan oluşmaktadır: Korunması istenen eser adının umuma arz edilmiş bir eserde kullanılmış olması, eser sahibinin bu ad üzerinde korunmaya değer haklı bir menfaatinin bulunması ve bir başka eserin bu eser adı ile karıştırılmaya neden olabilecek bir adla umuma arz edilmesi.

1. Eser Adının Umuma Arz Edilmiş Bir Eserde Kullanılmış Olması

FSEK m. 83 kapsamında bir haksız rekabet eyleminden söz edebilmek için öncelikle korunması istenen eser adının umuma arz edilmiş bir eserde kullanılmış olması gerekir⁴⁹. Hükümde eser adlarından söz edildiği için eser niteliğinde olmayan ürünlerin adları bu kapsamda korunmaz. Bu sebeple FSEK m. 83'e dayalı bir talepte bulunulduğunda hakim öncelikle korunması istenen adın bir esere ait olup olmadığını saptamalıdır⁵⁰.

48 Güneş, s. 296.

49 Colombet, s. 217; Anaral, Hüseyin, "Ad, Alamet, İşaret, Resim ve Ses Üzerindeki Hakların Korunması", Yargıtay Dergisi, C. 1, S. 4, 1975, s. 130; Pollaud-Dulian, n. 260; Ayiter, s. 85; Sirinelli, s. 28.

50 "...Tarafların yukarıda açıklanan iddia ve savunmaları itibarıyla, davacının iddiası; "Tercih Robotu" ibaresinin haksız bir şekilde davalıya ait yazılımın adı olarak kullanılması suretiyle FSEK 83. maddesine göre yaratılan haksız rekabet nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın tazminine ilişkindir.

FSEK 83. maddesine göre, eser adının iltibasa meydan verecek surette diğer bir eserde veya çoğaltılmış nüshalarında kullanıldığı iddiasıyla haksız rekabete dayalı tazminat davasında, davacı tarafça davalıya ait yazılımın kopya olduğu veya bağımsız bir eser niteliği taşımadığı yönünde bir talep de ileri sürülmediğine göre, tarafların bilgisayar program kodlarının aynı olup olmadıklarının karşılaştırması için bilirkişi incelemesi yapılması zorunlu değildir. Ancak, böyle bir iddianın dinlenebilmesi için de davacıya ait yazılımın eser olup olmadığının mahkemeye resen araştırılması gerekir.

Davacı vekili, yargılama sırasında kendi bilgisayar programının yazılım kodlarını mahkemeye sunmuştur.

Bu durumda, davacıya ait bilgisayar programının FSEK 1/B ve 2/1. maddeleri kapsamında ilim ve edebiyat eseri olup olmadığı hususu, davacının tercihinin bırakılmaksızın, mahkemeye resen yapılacak bilirkişi incelemesi ile belirlenerek; davacı yazılımı eser vasfında ise uyuşmazlık FSEK 83. maddesi çerçevesinde değerlendirilip bir çözüme kavuşturulmalıdır..."

Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 22.2.2007, E. 2005/11944, K. 2007/3304 (Yavuz, Levent / Alica, Türkay / Merdivan, Fethi, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Ankara, 2013, s. 76-78); "...davacılar vekili müvekkillerinin bir grup halindeki özgün tarz ve dansları ile tanıttıklarını iddia ettiği karaktere verdikleri "Mezdeke" adına yönelik tecavüzün önlenmesini talep ettiğine ve FSEK 83. maddesi ve TTK'nın haksız rekabet hükümlerine dayandığına göre; davacıların bu isim ile yarattıkları karakterin öncelikle 5846 Sayılı FSEK hükümlerine göre "eser" sayılıp sayılmayacağı ve bu yolla "Mezdeke" adının FSEK'in haksız rekabet başlığı altında düzenlenen 83. maddesine göre korunup korunmayacağına açıklığa kavuşturulması "Mezdeke" adı ile oluşturulan karakterin yukarıda belirtildiği üzere "eser" olarak nitelendirilememesi ve uyuşmazlığa FSEK 83. maddesi hükümlerinin uygulanamaması halinde ise; bu kez de uyuşmazlığın TTK'da düzenlenen haksız rekabet ilkeleri gözetilerek çözüme kavuşturulması zorunludur." Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 30.9.2005, E. 2004/11522, K. 2005/9010 (Yavuz / Alica / Merdivan, s. 81-82).

Eser meydana getirilmiş ama henüz umuma arz edilmemişse, kural olarak, haksız rekabet hükümlerine göre talepte bulunulamaz. Zira bir eserin henüz umuma arz edilmemiş bir başka eserle karıştırılması pek muhtemel değildir⁵¹. Ancak öğretide bu kurala bir istisna tanınmaktadır. Buna göre, eser umuma arz edilmeden önce tanıtım, reklam vb. şekillerde kamuoyuna duyurulmuş ve kamuoyunda büyük bir ilgi görmüş ise, eserin kendisi henüz umuma arz edilmiş olmasa dahi eserin adı FSEK m. 83 kapsamında korunabilmelidir⁵². Bu yaklaşımın isabetli olduğu kanaatindeyiz çünkü tanıtım, reklam gibi faaliyetlerde kullanılan eser adı bir başka eserde kullanıldığında, ortalama okuyucu/izleyici bu eserin tanıtım veya reklamlarda gördüğü eser olduğunu zannedebilir. Elbette ki bu değerlendirme yapılırken somut olayın şartları gözetilerek bir sonuca varılmalıdır.

Bu unsur telif hukuku koruması ile haksız rekabet koruması arasındaki önemli bir farkı ortaya koymaktadır. Telif hukuku koruması için eserin meydana getirilmiş olması yeterli olup eserin yayımlanması veya başka bir şekilde umuma arz edilmiş olması gerekmez⁵³. Eser üzerindeki fikri haklar eserin henüz alenileşmediği evrede dahi korunabilir.

2. Eser Sahibinin Korunmaya Değer Haklı Bir Menfaatinin Bulunması

Hükmün uygulanması için aranacak ikinci unsur bu eser adı üzerinde eser sahibinin korunmaya değer haklı bir menfaatinin bulunmasıdır. Bunun için de eser adının ayırt edici niteliğe sahip olması ve umumen kullanılan adlardan olmaması gerekir.

a. Ayırt Edicilik

Bir eser adının FSEK m. 83 kapsamında korunabilmesi için ayırt edici bir niteliği olmalıdır (FSEK m. 83/2). Ayırt edici niteliği olmayan eser adları ne telif hukuku ne de haksız rekabet hükümlerince korunabilir. Yargıtay, muhtelif kararlarında; “Güzel Hayat”⁵⁴, “Ruh İkizini Arar”⁵⁵,

51 “...Somut uyumsuzlukta, davacı tarafından senaryo olarak oluşturulan “Muzur Evi” adlı eserin piyasaya sunulmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, davacı D... S... tarafından meydana getirilen ancak kamuya sunulmayan bir eserin adının davalı tarafça gerçekleştirilen temsil konusu senaryo adı olarak kullanılmasının iltibasa sebebiyet vererek haksız rekabete yol açtığı kabulü mümkün değildir...” Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 9.9.2014, E. 2013/6624, K. 2014/13470 (Yargıtay Karar Arama).

52 Öztan, s. 757.

53 Sirinelli, s. 28.

54 “...Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre; format ismi olan “Güzel Hayat” ibaresinin çok yaygın bir şekilde her alanda kullanılan jenerik bir isim olduğu, özgün ve orijinal olmadığından ayırt edici bir vasfının bulunmadığı, FSEK’in 83. maddesinin 3. fıkrasına göre umumen kullanılan ve ayırt edici bir vasfı bulunmayan adlar hakkında haksız rekabet hükümleri uygulanmayacağından her iki tarafın isim üzerinde korunan bir hakkının bulunmadığı, program içeriklerinin de farklı olduğu gerekçesiyle; asıl ve karşı davanın reddine karar verilmiştir...” Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 10.3.2016, E. 2015/6257, K. 2016/2692.

55 “...”Ruh İkizini Arar” ifadesinden oluşan eser adının başlı başına, FSEK 1/B maddesi hükümleri uyarınca eserin bir parçası olarak korunması gereken bir ifade olmadığından, davalılarca gazete ve dergi reklamlarında reklam sloganı olarak ve yine müşterilerine dağıtılmak üzere çoğaltılıp yayımlanan bir işleme eser adı olan “Her Ruh İkizini Arar” ifadesinin FSEK’unda belirtilen eser sahibinin mali ve manevi haklarının ihlali olarak kabul edilemeyecek olmasına ve herkesin kullandığı, ayırt edici vasfı bulunmayan adlardan olduğunun anlaşılması nedeniyle haksız rekabete yol açmadığının da saptanmasına göre, davacı vekilinin HUMK’un 440’ıncı maddesinde sayılan hallerden hiçbirisini ihtiva etmeyen karar düzeltme isteginin reddi

“*Usta Kulübü*”⁵⁶, “*Güneşi Beklerken*”⁵⁷, “*Hoş Geldin Bebek*”⁵⁸ gibi eser adlarının ayırt edici nitelikte olmadığına hükmetmiştir. Bu kararlarda, eser adının yaygın olması ve/veya herkesçe kullanılması gibi kriterlerden istifade edilerek bu adlarının ayırt edici olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yargıtay; “*Şu Çılgın Türkler*”⁵⁹, “*Muhteşem Yüzyıl*”⁶⁰, “*Benzemez Kimse Sana*”⁶¹ ve “*Eğil Dağlar*”⁶² gibi eser adlarının ayırt edici niteliğe sahip olduğu yönünde kararlar vermiştir.

Ayırt ediciliğin en belirgin görünüm şekli eser adının özgün olması yani eser sahibinin hususiyetini taşımasıdır. Telif hukuku ile ilgili bölümde açıklanan kriterler çerçevesinde, eser sahibinin hususiyetini taşıdığı kabul edilen eser adları, aynı zamanda ayırt edici niteliğe de sahiptir. Dolayısıyla bu nitelikteki eser adları hem telif hukuku hem de haksız rekabet hukuku hükümlerince korunabilir.

Bununla birlikte ayırt edicilik; özgünlük ile sınırlı olmayan, özgünlüğü de kapsayan daha geniş bir kavramdır. Bir eser adı özgün olmamakla birlikte kullanım sonucunda ayırt edici hale gelebilir⁶³. Haksız rekabet hukukunun sağladığı koruma bu şekilde sonradan ayırt edici hale gelen eser adları için de geçerlidir. Ayırt ediciliğin sonradan kazanılması çoğunlukla eserin tanınmışlığı sayesinde gerçekleşir⁶⁴. Örneğin “*İnce Memed*” özgün bir eser adı olmamakla beraber Yaşar Kemal’in bu adı taşıyan romanı öylesine geniş bir kitleye ulaşmıştır ki artık ortalama bir okuyucunun nezdinde bu eser adı Yaşar Kemal’in romanı ile özdeşleşmiştir. Dolayısıyla bir başka yazarın yazdığı romanda bu adı kullanması halinde bu durum iki eser arasında karıştırılmaya neden olacaktır.

Ayırt ediciliğin sonradan kazanılabiliyor olması, özgün olmadığı için telif hukuku korumasından yararlanamayacak eser adları yönünden önemli bir imkan yaratmaktadır. Bir eser adının özgün olup olmadığı daha meydana getirildiği anda bellidir⁶⁵. Özgün olmayan bir eser adının tanınırlığının zamanla artması veya başkaca etkenler onu özgün hale getiremez⁶⁶. Bu sebeple telif hukuku korumasının sonradan kazanılması mümkün değildir. Ancak eser sahibi, özgün olmayan eser adını

gerekir...” Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 2.6.2006, E. 2006/5386, K. 2006/6635 (Güneş, s. 295).

56 “...FSEK 83.madde anlamında “*Usta Kulübü*” ibaresini yaygın bir şekilde ve tanımlayıcı olarak kullandığı; bu sebeple ayırt edici bir vasfının olmadığı...” Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 13.11.2017, E. 2016/4147, K. 2017/6075.

57 “...Mahkemeye tüm dosya kapsamına göre; “*Güneşi Beklerken*” ibaresinin, gündelik dilde herkesçe kullanılacak nitelikte olması, herhangi bir ayırt edici niteliğinin ve davacı tarafa atfedilebilecek özgünlüğünün bulunmaması, davalı tarafın fiili ile davacı tarafın genel olarak eser sahipliğinden doğan haklarının ihlalinden söz edilemeyeceği, söz konusu ifadenin davaya konu televizyon dizisi adında kullanılması veya kullanım şeklinin herhangi bir iltibas oluşturma olanağının olmadığını, davaya konu dizinin yayınının davacının hak ve menfaatlerine bir tecavüz oluşturmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.” Yargıtay 11. HD, T. 31.10.2017, E. 2016/3556, K. 2017/5919.

58 Yargıtay 11. HD, T. 22.10.2007, E. 2006/10358, K. 2007/13169 (Yavuz / Alica / Merdivan, s. 82-83).

59 “...‘*Şu Çılgın Türkler*’ isimli eserin çoğaltma ve yayma mali haklarını devralması, bu eserin adının özgün ve ayırt edilebilir olması ve ayırt edilebilirliğe sahip olması nazara alındığında FSEK’nun 83. maddesi anlamında koruma göreceği...” Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 14.4.2011, E. 2009/9841, K. 2011/4354 (Yavuz / Alica / Merdivan, s. 116-117).

60 Yargıtay 11. HD, T. 15.5.2015, E. 2015/1134, K. 2015/6984 (Yargıtay Karar Arama).

61 Yargıtay 11. HD, T. 8.2.2016, E. 2015/6452, K. 2016/1071 (Yargıtay Karar Arama).

62 Yargıtay 11. HD, T. 6.5.2013, E. 2012/9374, K. 2013/9120 (Yargıtay Karar Arama).

63 Pekdiñer, s. 129.

64 Çöl, s. 367.

65 Colombet, s. 216; Pollaud-Dulian, n. 260.

66 Cherpillod, s. 20, dn. 45.

kullanım sonucunda ayırt edici hale getirirse haksız rekabet hükümleri çerçevesinde koruma talep edebilecektir⁶⁷.

b. Umumen Kullanılmıyor Olma

FSEK m. 83/2'de, bu hükümde öngörülen koruma mekanizmasının umumen kullanılan eser adları yönünden uygulanmayacağı belirtilmiştir. Tarihi, dini veya mitolojik karakterlerin ya da olayların adları veyahut şehir, bölge veya ülke adları umumen kullanılan adlara örnek olarak gösterilebilir. Bu tür kişilerin, yerlerin veya olayların adları eser adı olarak kullanılabilir fakat bu eser adları ayırt edici nitelikte olsa dahi haksız rekabet hükümlerince korunamaz⁶⁸. Örneğin Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun bir romanının adı olan “*Sodom ve Gomora*” esasen ayırt edici bir eser adı olmakla beraber bu ad Tevrat'ta yer alan “*Sodom ve Gomora'nın Yıkılışı*” adlı bölümden⁶⁹ esinlenilerek oluşturulduğu için söz konusu romanın adı haksız rekabet hükümlerince korunamaz.

Umumen kullanılan adların koruma dışında bırakılmasının sebebi bu adları kullanma hakkının kimsenin tekeline bırakılamayacak olmasıdır. Yargıtay, “*İstanbul Ansiklopedisi*” adlı eseri konu alan bir kararında bu hususu vurgulamıştır. Kararda, İstanbul şehri ile ilgili bir ansiklopedide bu adın kullanmış olmasının eser sahibine “*üstün ve öncelikli bir hak*” sağlamayacağı, bu adı kullanmanın davacının tekeline bırakılamayacağı çünkü bu adın FSEK m. 83/2 anlamında umumen kullanılan adlardan olduğu belirtilmiştir⁷⁰.

3. Karıştırılma İhtimali

Haksız rekabet hükümlerinin uygulanabilmesi için aranan son unsur, korunması talep edilen eser adı ile haksız rekabete neden olduğu iddia edilen eser adı arasında karıştırılmaya yol açacak bir benzerliğin olmasıdır. Burada benzerlik yeterli görüldüğü için eser adlarının birebir aynı olması aranmaz⁷¹.

67 Chamagne, s. 61; Pollaud-Dulian, n. 269; Sirinelli, s. 28.

68 Sirinelli, s. 28.

69 Tevrat'ın “*Yaratılış*” adlı birinci kitabının 19. bölümü.

70 “...Bilindiği gibi, tarihi, kültür, coğrafyası ve tüm yönleri ile İstanbul şehri yıllar öncesinden beri herkesin ilgi alanında kalmış ve hakkında ansiklopedik düzeyde de olmak üzere birçok eser yazılmış bulunmaktadır. Böylece topluma ve umuma mal olmuş önemli bir şehir hakkında meydana getirilmiş eser olduğunu, veyahutta, ‘İstanbul Şehri’ hakkında yazılmış bir ‘ansiklopedi’ bulunduğunu vurgulamak amacıyla, herkesçe söylenen ‘İstanbul Ansiklopedisi’ sözcüklerinin FSEK’nun 83/2 maddesinde ifadesini bulan “umumen kullanılan” bir sözcük olduğunun kabulü gerekli ve zorunludur. Aksi bir düşüncenin kabulü halinde, ‘Türkiye Coğrafyası’, ‘Türkiye tarihi’, ‘Tarih Atlası’, ‘Borçlar Kanunu Şerhi’ gibi umumen kullanılan sözcükler hakkında bazı kişilere kullanma tekelini tanıtmış olur ki, bunun kabulü de mümkün değildir.

Davalı, umumen kullanılan ‘İstanbul Ansiklopedisi’ sözcüklerine FSEK’nun 83/2 maddesine uygun olarak ayırt edici ‘Dünden Bugüne’ ibarelerini eklemek suretiyle eserinin ismini yasaca himaye edilebilir hale getirmiştir. Davacı ise, umumen kullanılan ve ayırt edici vasıfta bir ibare eklenmeyen ‘İstanbul Ansiklopedisi’ sözcüklerinin kendisine üstün ve öncelikli hak sağladığı iddiasına dayanarak, haksız rekabet olduğunu ileri süremez...” Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 5.5.1998, E. 1998/415, K. 1998/3135 (Suluk, Cahit / Orhan, Ali, Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku, Cilt II, İstanbul, 2005, s. 492 vd.).

71 Anaral, s. 129; Marino, n. 81.

Karıştırılma ihtimalinin varlığı sorgulanırken eserin okuyucusunun/izleyicisinin bakış açısı dikkate alınmalıdır⁷². Ortalama bir okuyucu/izleyici, ikinci eser ile ilki arasında doğrudan veya dolaylı bir bağlantı olduğunu düşünecekse, karıştırılma ihtimalinin bulunduğu kabul edilmelidir⁷³. Haksız rekabetin gerçekleşmesi için bir okuyucunun veya izleyicinin somut olarak bu iki eseri karıştırmış olması ve bunun ispatı gerekmez; karıştırılma ihtimalinin varlığı yeterlidir⁷⁴. Ayrıca eylemin haksız rekabet olarak nitelendirilebilmesi için ikinci eserin sahibinin okuyucuları/izleyicileri aldatma kastıyla hareket etmiş olması da gerekmez.

Önceki eserin adı ile sonraki eser adı arasında kısmi bir benzerlik varsa, örneğin birden çok sözcükten oluşan eser adının bazı kelimeleri benzerse, karıştırılma ihtimalinin bulunup bulunmadığı değerlendirilirken öncelikle benzerlik gösteren kısmın ayırt ediciliğine bakılmalıdır. Bu kısım ne kadar ayırt edici ise karıştırılma ihtimali o kadar yüksek olacaktır.

Burada içerdiği kurgusal karakterlerin adını taşıyan eserlere ayrıca değinmek gerekir. Kurgusal karakterin adının önüne veya sonuna bazı sözcükler eklense dahi okuyucu/izleyici, bu eserin önceki eserin devamı olduğu izlenimine kapılabilir. Tanıtım, reklam veya başkaca faaliyetler ile iki eser arasında bir bağlantı bulunmadığı açık bir şekilde vurgulanmadığı sürece bu gibi kullanımların karıştırılma ihtimaline yol açacağı söylenebilir.

Karıştırılma ihtimali açısından bir diğer önemli unsur, eserlerin türüdür. Eser adlarının aynı tür eserlerde kullanılmış olması karıştırılma ihtimalini artıran bir unsurdur⁷⁵. Ancak bu, farklı eser türlerinde kullanılan eser adları arasında karıştırılma ihtimalinin oluşmayacağı anlamına gelmez⁷⁶. Fransa'da görülen bir davada Choderlos de Laclos'nun "*Les Liaisons Dangereuses*" (Tehlikeli İlişkiler) adlı romanı ile aynı adı taşıyan sinema eseri arasında karıştırılma ihtimalinin bulunduğu kabul edilmiştir⁷⁷. Yargıtay da bir kararında, "*Benzemez Kimse Sana*" adlı müzik eserinin adının bir TV programı adı olarak kullanılmasının FSEK m. 83 kapsamında haksız rekabete neden olacağına hükmetmiştir⁷⁸.

Son olarak FSEK m. 83'ün hatalı şekilde uygulandığını düşündüğümüz bir Yargıtay kararına değinmek isteriz. Yargıtay "*Muhteşem Yüzyıl*" adlı TV dizisinin adının bir gayrimenkul projesinde kullanılmasını konu alan kararında, söz konusu eser adının ayırt edici olduğu ve bu adın bir gayrimenkul projesinde kullanılmasının FSEK m. 83 ve TTK m. 55/1-a-4 kapsamında haksız rekabet teşkil ettiğini belirtmiştir⁷⁹. Ancak bu tür bir kullanım FSEK m. 83 kapsamında değerlendirilemez.

72 Yargıtay 11. HD, T. 15.6.2020, E. 2019/4909, K. 2020/2870 (Yargıtay Karar Arama).

73 **Gautier**, n. 66.

74 **Marino**, n. 69; **Çöl**, s. 369.

75 **Caron**, n. 135; **Kılıçoğlu**, s. 1631.

76 **Colombet**, s. 218; **Caron**, n. 135; **Chamagne**, s. 60; **Ayiter**, s. 85; **Çöl**, s. 369; **Kılıçoğlu**, s. 1631-1632.

77 Bkz. **Gautier**, n. 66.

78 Yargıtay 11. HD, T. 8.2.2016, E. 2015/6452, 2016/1071 (Yargıtay Karar Arama).

79 "...Mahkemeye davalının markasal kullanımının söz konusu olmadığı, davalı tarafça hazırlandığı kabul edilen basın duyurusundaki açıklamalarda, açıkça davacının "*Muhteşem Yüzyıl*" dizisi ile tüketici arasında çağrışım yaratarak kendi taşınmazlarının satışını arttırmaya yönelik reklam faaliyetinde bulunduğu, dava konusu "*Muhteşem Yüzyıl*" adlı dizinin FSEK'nin 1/B ve 5'inci maddeleri kapsamında sinema eseri niteliğinde olduğu, FSEK'nin 83/1'inci maddesine göre, bir

Hükümde öngörülen haksız rekabet eylemi, bir eser adının, “*diğer bir eserde*” kullanılmasıdır. Bunun dışındaki kullanımlar hükmün kapsamına dahil edilemez. Ayrıca karara konu kullanım, karıştırılma ihtimaline neden olacak bir mahiyette değildir. Bu sebeple kararın hatalı olduğu kanaatindeyiz. Eğer bu kullanım sayesinde eserin itibarından yararlandı ve bu şekilde haksız rekabet oluşturulduğu kabul edilecekse bile bu eylem FSEK m. 83 veya TTK m. 55/1-a-4 kapsamında değil; TTK m. 54/2’de belirtilen genel ilke kapsamında değerlendirilmelidir⁸⁰.

C. KORUMANIN SÜREYLE SINIRLI OLMAMASI

Telif hukuku koruması, eser sahibine herkese karşı ileri sürebileceği haklar tanır. Ancak bu hakların bir kısmını oluşturan mali haklar süreyle sınırlanmıştır⁸¹. FSEK m. 83 ise sadece eser adının belli şekillerde kullanılmasını yasaklayan bir davranış kuralı getirilmektedir. Mali hakların korunma süresi sona erse dahi bu davranış kuralına aykırılık haksız rekabet teşkil eder. Yani koruma süresi sona eren bir eserin adı da FSEK m. 83 kapsamında korunabilir⁸².

SONUÇ

Eser adları hem telif hukuku hem de haksız rekabet hükümlerince korunabilir. İki koruma mekanizması arasında; korunacak eser adının niteliği, korumanın kapsamı ve uygulanacak yaptırımlar açısından farklılıklar bulunmaktadır.

Korunacak eser adının niteliği yönünden bakıldığında, telif hukuku korumasının daha katı bir koşul öngördüğü söylenebilir. Telif hukuku yalnızca özgün eser adlarına koruma sağlar. Oysa haksız rekabet hükümlerinin sağladığı koruma, özgün eser adlarının yanında sonradan ayırt edici hale gelmiş eser adlarını da kapsar. Bu da ilk anda özgün olmadığı için telif hukuku korumasının kapsamı dışında kalan eser adlarının haksız rekabet hükümlerince korunmasına imkan tanır.

eserin ad ve alametleri ile çoğaltılmış nüshaların şekilleri, iltibasa meydan verecek şekilde diğer bir eserde veya çoğaltılmış nüshalarında kullanılmayacağı, FSEK’nin 83/son maddesi uyarınca, birinci fıkra hükmüne aykırı hareket edenler hakkında haksız rekabete ilişkin hükümlerin uygulanacağı, davalı eyleminin TTK’nın 55/1-a-4 maddesi çerçevesinde haksız rekabet teşkil ettiği gerekçeleriyle; davanın kabulüyle davacının FSEK 80 inci maddesi kapsamında bağlantılı hak sahibi olduğu ve FSEK’nin 5’inci maddesi anlamında sinema eseri niteliğindeki “Muhteşem Yüzyıl” isimli televizyon dizisinin şöhretinden ve reklam gücünden faydalanılarak, davalının basın duyurusunda açıkça davacının “Muhteşem Yüzyıl” dizisi ile tüketiciler arasında çağrışım yaratarak kendi taşınmazlarının satışını arttırmaya yönelik reklam faaliyetinde bulunmasının, FSEK’nin 83’üncü maddesi ve TTK’nın 55/1-a-4 maddesi çerçevesinde haksız rekabet teşkil ettiğinin tespitine, önlenmesine, maddi tazminat isteminin kabulüne, 100.000 USD’nin dava tarihinden itibaren kısa vadeli kredilere uygulanan en yüksek reeskont faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine, manevi tazminat isteminin kısmen kabulüne, 75.000 TL’nin dava tarihinden itibaren faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, kararın ilanına dair verilen karar davalı vekilince temyizi üzerine Dairemizin 06/11/2014 tarihli kararı ile düzeltilerek onanmıştır...” Bkz. Yargıtay 11. HD, T. 15.5.2015, E. 2015/1134, K. 2015/6984 (Yargıtay Karar Arama).

80 Haksız rekabet iddiasının FSEK m. 83’e değil de TTK m. 54/2’ye dayandırılması bilhassa görevli mahkeme yönünden önem arz etmektedir. FSEK m. 83’e dayalı taleplerde Fikri ve Sınai Haklar Mahkemeleri görevliken TTK m. 54/2’ye dayanan taleplerde Asliye Ticaret Mahkemeleri görevli olacaktır.

81 Bkz. yukarıda I, B, 3.

82 **Tekinalp**, § 18, n. 5; **Ateş**, s. 417-418; **Erel**, s. 230; **Güneş**, s. 296. Fransız hukukunda bu yönde bkz. **Pollaud-Dulian**, n. 269; **Chamagne**, s. 61; **Gautier**, n. 66; **Sirinelli**, s. 28.

Korumanın kapsamı yönündense iki noktaya temas etmek gerekir. İlki, koruma sürelerinin başlangıcı ve bitişidir. Eserin henüz alenileşmediği aşamada yalnızca telif hukuku kapsamında bir korumadan söz edilebilir; bu aşamada haksız rekabet hükümleri, kural olarak, uygulanamaz. Buna karşılık telif hukukunun sağladığı koruma belli bir süreyle sınırlıdır. Mali haklara ilişkin koruma süresi sona erdikten sonra telif hukukunun eser sahibine veya onun haleflerine tanıdığı mali haklar sona erer. Haksız rekabet hukuku çerçevesinde sağlanan koruma açınsındansa böyle bir sınırlama bulunmamaktadır. Dolayısıyla mali haklara ilişkin koruma süresi sona erse dahi haksız rekabet hükümlerine başvurmak mümkündür. Eserin alenileşmesi ile mali haklara ilişkin koruma süresinin sona ermesine kadar geçen süreçte ise her iki koruma mekanizmasına da başvurulabilir.

Korumanın kapsamına ilişkin ikinci önemli tespitimiz, her iki koruma mekanizması yönünden eser sahibinin engel olabileceği kullanım şekillerinin farklı olmasıdır. FSEK m. 83'ün sağladığı koruma, eser adının karıştırılmaya neden olacak şekilde diğer bir eserde kullanılmasıyla sınırlıdır. Telif hukuku kapsamındaysa izinsiz her türlü kullanıma (eser adının başka bir eserde kullanılması, marka olarak tescil edilmesi, işletme adı olarak kullanılması, reklam sloganı haline getirilmesi gibi) engel olunabilir. Bu yönüyle telif hukuku eser adlarına daha geniş kapsamlı bir koruma sağlamaktadır.

Her iki koruma mekanizmasının işletilebilmesi için aranan koşulların kümülatif olarak gerçekleşmesi halindeyse eser sahibi ister telif hukuku ister haksız rekabet hükümlerine göre talepte bulunabilir. Ancak bu ihtimalde telif hukuku hükümlerinin eser sahibine daha avantajlı bir koruma sağlayacağını belirtmek gerekir. Zira fikri hakların ihlali halinde eser sahibi çoklu tazminat (üç kat bedel) talebinde bulunabilecekken haksız rekabet hükümleri eser sahibine böyle bir imkan tanımamaktadır.

Bu açıklamaların nihayetinde, telif hukukunun eser adlarına daha güçlü bir koruma sağladığı, bununla birlikte eser adının gerekli niteliği haiz olmaması veya zamansal sınırlamalar nedeniyle telif hukuku hükümlerinin uygulanamayacağı durumlarda haksız rekabet hükümlerinin telif hukuku korumasını tamamlayıcı bir rol oynayabileceği sonucuna ulaşmış bulunuyoruz.

KISALTMALAR CETVELİ

Art.	:	Article
AÜHFD	:	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Bkz./bkz.:		Bakınız
C.	:	Cilt
CA	:	Cour d'Appel
E.	:	Esas No
FSEK	:	5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
HD	:	Hukuk Dairesi
İKÜHFD	:	İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
K.	:	Karar No
m.	:	Madde
n.	:	Paragraf Numarası

s.	:	Sayfa
S.	:	Sayı
T.	:	Tarih
TGI	:	Tribunal de Grande Instance
TTK	:	6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vd.	:	Ve devamı

KAYNAKÇA

- Anaral, Hüseyin, “Ad, Alamet, İşaret, Resim ve Ses Üzerindeki Hakların Korunması”, Yargıtay Dergisi, C. 1, S. 4, 1975, s. 127-139.
- Ateş, Mustafa, Fikri Hukukta Eser, Ankara, 2007.
- Ayiter, Nuşin, Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, 2. Bası, Ankara, 1981.
- Barrelet, Denis / Egloff, Willi, Le Nouveau Droit d’Auteur, Berne, 2008.
- Belgesay, Mustafa Reşit, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, İstanbul, 1956.
- Bellican, Cüneyt, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Açısından ‘Hususiyet’ Kavramı”, İKÜHFD, C. 7, S. 1, 2008, s. 67-90.
- Benhamou, Yaniv / de Werra, Jacques, “Propriété Intellectuelle et Concurrence Déloyale. Analyse du Droit Suisse et Perspectives de Droit Allemand”, Propriété Intellectuelle et Concurrence Déloyale: Les Liaisons Dangereuses?, Bruxelles, 2017, s. 183-208.
- Berenboom, Alain, Le Nouveau Droit d’Auteur, 4ème édition, Bruxelles, 2008.
- Buydens, Mireille, L’Application des Droits de Propriété Intellectuelle, Genève, 2014.
- Caron, Christophe, Droit d’Auteur et Droits Voisins, 4ème édition, Paris, 2015.
- Chamagne, Catherine, “La Protection des Titres d’Ouvrages”, LEGICOM, N. 24, 2001, s. 51-63.
- Cherpillod, Ivan, Le Droit d’Auteur en Suisse, Lausanne, 1986.
- Colombet, Claude, “L’Evolution de la Jurisprudence sur la Protection des Titres d’Oeuvres de l’Esprit par la Loi du 11 Mars 1957”, Mélanges Offerts à Albert Chavanne, Paris, 1990, s. 213-221.
- Çöl, Hüseyin Cem, “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na Göre Eser Dışında Koruma Konuları”, AÜHFD, C. 52, S. 4, 2003, s. 365-385.
- De Visscher, Fernand / Michaux, Benoit, Précis du Droit d’Auteur et des Droits Voisins, Bruxelles, 2000.
- Dessemontet, François, “Art. 2 LDA”, Commentaire Romand, Propriété Intellectuelle, (Ed. Jacques de Werra / Philippe Gilliéron), Bâle, 2013 (Atıf Şekli: CR PI-Dessemontet, Art. 2 LDA).
- Erel, Şafak N., Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Baskı, Ankara, 2009.
- Gautier, Pierre-Yves, Propriété Littéraire et Artistique, 8ème édition, Paris, 2012.
- Güneş, İlhami, Uygulamada Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, 2. Baskı, Ankara, 2015.
- Kamina, Pascal, Droit Anglo-Américain des Propriétés Intellectuelles, Issy-les-Moulineaux, 2017.
- Karaman Odabaşı, Fatma, Uygulamada Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabete Konu Olması, Ankara, 2015.
- Kılıçoğlu, Ahmet M., “Eser Sayılmayan Fikri Ürünler ve Eserin Adı ve Alametleri Üzerindeki Haklar”, Prof. Dr. Aydın Zevkliler’è Armağan, Cilt II, İzmir, 2013, s. 1585-1636.
- Linant de Bellefonds, Xavier, Droits d’Auteur et Droits Voisins, 2ème édition, Paris, 2004.
- Marino, Laure, “Titres des Oeuvres”, JurisClasseur, Fasc. 1158, 28 Temmuz 2015.
- Nomer Ertan, Füsün N., Haksız Rekabet Hukuku, İstanbul, 2016.

- Öztañ, Fırat, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara, 2008.
- Öztrak, İlhan, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar, 2. Baskı, Ankara, 1977.
- Pekdiñçer, Remzi Tamer, Haksız Rekabet Hukukunda Dürüslük Kuralına Aykırı Reklamlar ve Satış Yöntemleri, Ankara, 2020.
- Pollaud-Dulian, Frédéric, Le Droit d'Auteur, 2ème édition, Paris, 2014.
- Sirinelli, Pierre, Propriété Littéraire et Artistique, 3ème édition, Paris, 2016.
- Suluk, Cahit / Karasu, Rauf / Nal, Temel, Fikri Mülkiyet Hukuku, Ankara, 2017.
- Suluk, Cahit / Orhan, Ali, Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku, Cilt II, İstanbul, 2005.
- Tekinalp, Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, 5. Bası, İstanbul, 2012.
- Tosun, Yalçın, Manevi Haklar, İstanbul, 2016.
- Van Bunnan, Louis, "La Protection des Oeuvres Courtes, Titres d'Ouvrages et Formules Publicitaires", Auteurs & Media, 2004/2, s. 121-126.
- Yavuz, Levent / Alica, Türkay / Merdivan, Fethi, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Ankara, 2013.
- Yıldız, Ozan Ali, "Telif Hakkına Dayalı Marka Tescil İtirazı", Banka ve Finans Hukuku Dergisi, C. 8, S. 32, 2019, Prof. Dr. Ali Necip Ortañ'a Armağañ, s. 2415-2444.